

# De Heraut

voor de

## Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Zondag 3 Augustus 1919. N°. 2167.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertentieën aan de ADMINISTRATIE. Bureau: N.Z. Voorburgwal 58-60, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uur worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f1.50 bij vooruitbetaling voor het Buitenland en Ned.-Indië per jaar f7.20 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f. —.15. Advertentieën: van 1 tot 8 regels f1.30, met inbegrip van bewijsnummer, voor elke regel meer f. —.20. Aanvragen en vermelding van leidegaven f. —.12 per regel.

### „Nader tot mijne ziel.”

Nader tot mijne ziel, bevrijd  
me, verlos mij om mijner vijan-  
den wille.  
Psalms LXXIX: 19.

Al kan bij dezen uitroep: „Nader tot mijne ziel en bevrijd ze”, ongetwijfeld ook aan het uitwendig levenslot van den Psalmist gedacht worden, toch spreekt zich in dat „mijne ziel” tegelijk een diepere opvatting uit. David gevoelde zich ten deele van zijn God verlaten, en van zijn God verwijderd, en vandaar de dringende bede: „Nader tot mijne ziel!”

Wie een leven met zijn God mag kennen, voelt zoo diep, wat zich in die bede uitsprekt.

Tusschen hem die zijn God vreest en dien ander die van zijn God afzwijft, spreekt de tegenstelling zoo sterk. Niet dat ook de verlatene van zijn God daarom niet oogenblikken zou kennen, dat hij in diepste verlegenheid op de knieën zou nederbuigen, en de hulpe van den Almachtige inroepen. Zeker, er zijn er, die zelfs daartoe niet meer in staat zijn, zoo geheel en al als ze zich van den Almachtige vervreemd hebben. Doch afgezien van deze ganschelijke verdoolden leeft er nog altoos om ons heen een breede schare van innerlijk gedeelde personen, die gewoonlijk aan geen God meer denken, maar toch wanneer de nood aan den man komt, als van zelf weer de knieën buigen en hulpe bij den Almachtige zoeken. Men ontwaart dit vooral bij plotseling intredend levensgevaar. Denk slechts aan schipbreuk, aan beroerte, aan brandgevaar of wat ook. Dan toch ziet men zoo telkens, hoe liever, die anders zoo goed als geheel buiten hun God leefden, op eenmaal omslaan, plotseling weer naar hun God roepen, en bij Hem de uitreding zoeken uit hun nood. Alleen maar, zulk een onverhoedsche aangrijping zet hun zielstoestand niet om; en mag het dan gebeuren, dat straks het gevaar bezworen wordt, de nood wordt afgewend, ja het normale leven terugkeert, dan merkt men het zoo vaak, hoe snel en hoe volkomen soms de pijnlijke indruk verdwenen is, en het vroegere leven, dat geheel buiten hun God omging, terugkeert.

Hiervan echter is in den 69en psalm van zelf geen sprake. De roeper is hier David, en wel David na zijn hartgrondige bekeering. Ge moet dien doordringenden uitroep: „Nader tot mijne ziel!” hier geen oogenblik verstaan, alsof David aan den innigen zielsomgang met zijn God nog geheel vreemd was, en nu voor 't eerst bad, om in dien zielsomgang met den God zijner vaders te worden ingeleid. David was niet bekeering gekomen. Hij had zijn gruwel voor zijn God beleiden. Hij had om genade gesmeekt, en die afgebeden genade was zijn deel geworden. Tiedelijk was hij nu aan de genieting van Gods genade ontzonken, maar vervreemd was hij van zijn God ganschelijk niet.

Duidelijk spreekt zich hier het geestelijk feit in uit, dat wie oogenblikken gekend heeft, waarin hij in het heiligste werd toegelaten en de zielsinnige gemeenschap met zijn God gekend heeft, daarom volstrekt nog niet geacht mag worden, alle de dagen die hierop volgen, in die zalige gemeenschap ongestoord en onafgebroken te zullen volhard. Dit is nimmer en bij niemand alzo. Wie zingen en jubelen mag, dat hij opgenomen werd onder hen die Gods verborgen omgang kennen, bedoelt met de belijdenis hiervan in 't minst niet, dat deze hooge, zalige stemming, na eenmaal van zijn ziel bezit te hebben genomen, daarin onafgebroken zou aanhouden. Dit moge straks in 't Vaderhuis ons ten deel vallen, als alle zonde ons verliet, en de volkomen gezalfde ziel met haar God mag verkeer, doch hier op aarde is zulk een onafgebroken beleving van heilige aandoening onbekend. Zie 't maar aan Paulus, die ons van alle Apostelen het uitvoerigst over zijn eigen zielsbeleving bericht. En merk het evenzo aan Petrus, die door Jezus zelf in zekeren zin het hoofd van zijn Apostolaat werd geplaatst, hoe vaak hij niet alleen het zuigen en trekken van de zondige verleiding gevoelde, maar daadwerkelijk uitgleed. Er is dan ook geen sprake van, dat één eenig discipel des Heeren, ook al stond hij geestelijk nog zoo hoog als een Johannes, ooit het moment bereikt zou hebben, dat hem 't getuigenis zou geven van reeds hier op aarde, vóór zijn sterven, in de volstreekte zondeloze heerlijkheid te zijn ingegaan. Zeker, er is verschil. Bij den een is de zalige beleving van zijn God in zijn ziel te hebben ontvangen, in zoo hooge mate een volstrekte

uitzondering, dat hij als van een zeldzaam hem overkomend iets, zoo ook van die enkele zalige ontmoetingen met zijn God gewaagt. Bij anderen herhalen die zalige oogenblikken zich een enkel maal op den langen dag, en weer bij anderen kunnen ze zich in de eene periode van het leven vernieuwen, terwijl ze in andere tijden soms weer voor dagen en voor weken lang vreemd aan de ziel worden. In de ure der bekeering moge men zich vaak inbeelden, dat van nu af de veranderde levensbeleving niet anders dan een gestadig verkeer met zijn God daarboven zal zijn, doch de uitkomst toont 't wel anders. Gestadig treedt weer afdoeling en vervreemding in, zodat er telkens weer een terugkeer naar zijn God volgen moet.

Doch juist daaraan hangt 't dan ook. Wie nog niet in Gods verborgen omgang werd ingeleid, wie in het diepst van zijn levensbeleving nog opgaat in de eere van zijn eigen ik en in wat de wereld hem aanbiedt, blijft vreemd aan 't geheimnis der heerlijke vreugde, die alleen het indalen van God in onze ziel ons schenken kan. Zoals ge in uw dorp of in de stad uwer woning met personen in aanraking kunt komen, die aanvankelijk u noch boeien noch aantrekken, zodat ge ze meest voorbijloopt, en dat ge toch later in ontmoetingen met hen kunt geraken, waaruit innige intimiteit opkomt, zoo staat het ook in uw omgang met uw God. Jaren kunt ge doorleven, dat ge u een eigen levenstaak koost en die levenstaak poogt te volbrengen, maar in eigen kracht en buiten uw God om, en dat er dan een plotseling iets in u persoonlijk leven, in uw huiselijk leven, of zelfs in uw zielsleven voorvalt dat u aangrijpt en overweldigt, en wakker schudt. Zoo iets zet dan heel uw leven om. Ge kunt dan niet meer op u zelf afdoelen, maar gevoelt telkens opnieuw den drang om voor uw God u te verootmoedigen, bij hem hulp en uitkomst te zoeken, en zulks volstrekt niet alleen voor uw aardse zaken of voor uw huiselijke aangelegenheden, maar evenzo voor de ruste in uw inwendig leven en voor den vrede uwer ziel. Op steeds gevoeliger wijze ontwaart ge dan, dat niet gij 't waart, die uw God genaderd zijt, en Hem hebt gezocht, maar dat 't omgekeerd uw God was, die naar u zich overgoot, een lichtstraal in uw zielsoog deed vallen, en bij die lichtstraal het beleid van zijn Goddelijke majesteit zich aan uw zielsoog deed ontdekken. De bevinding is dan van een geheel eigen karakter, immers ge bespeurt het dan, hoe niet gij u naar uw God toe begaafte, maar dat het uw God was, die tot u toenaderde, u innerlijk aangreep, u konde hart verwarmde, en u een bevinding deed smaken, zoo diep indringend, zoo slomvattend, en zoo zaliglijk heel uw wezen aandoend, dat ge nu zelf inzaagt en 't beleeft: Neen, niet ik ben tot mijn God genaderd, maar mijn God is genaderd tot mij, ja tot in mijn ziel ingedrongen.

Zoo gaat de tegenstelling tot het einde toe door.

De zichzelf zoekende mensch moge gedurig opnieuw de hulp en den bijstand van zijn God inroepen, maar steeds heeft dat aanroepen van zijn God de strekking, om zijn God door zijn Almachtigheid dienstbaar te maken aan de bevordering van zijn eigen levensgeluk. Vandaar dat in gewone tijden van voorspoed zulk een aanroeping van God bijna uitblijft, dat er in dagen van weelde en overvloed nauwelijks meer aan zijn God door hem gedacht wordt, en dat alleen in bange oogenblikken zijn smeeking een inniger karakter aannemt. Dan blijft het levensgeluk van zulk een zelfgenoegzaam mensch hoofdzakelijk voor hem, en God is er eeniglijk om hem te helpen, ja, laat ons zeggen, zoals het is, om hem te dienen. Hij zelf blijft dan de hoofdzak en zijn God komt er wel bij, doch eeniglijk voor zijn geluk.

En dit nu keert bij Gods kind ten eenenmale om. In God toch is dan zijn eenig levensdoel, en heel de existentie van Gods kind is om Gods wil; en dit geeft dan als van zelf de tedere innigheid. Niet uit de verte ziet God dan meer op zijn creatuur neder, om het tegen zelfverliefte te vrijwaren. De alzo ingeleide bestaat en leeft nu eeniglijk om Gods wil. God ontsluit zich voor hem. De Heere opent zijn Goddelijk hart, om hem met zijn innigste gemeenschap te benedijen. God dringt dan door zijn Heiligen Geest tot in de ziel van zijn verkorene in. God zet het innerlijk leven van zijn kind geheel om. Er is dan niet maar een God boven zijn schepsel, die beschermend op zijn creatuur nederziet. Woont God bij u in, ontsluit Hij zichzelf om u in zijn tedere gemeen-

schap in te lijven, en opende hij uw eerst zondig, doch nu herboren hart, om er zelf in te dringen, dan is het hoogste bereikt, wat reeds hier op aarde uw deel kan zijn: *God in ons en wij in God!* De verhooring van de bede, die Jezus in zijn hooge priesterlijk gebed voor al Gods kinderen opzond.

Dr. A. K.

### Voor Kinderen.

Juist gezien.

Nambaas was de naam van een man, die ruim een halve eeuw geleden in Britsch-Indië leefde. Hij was uit heidense ouders geboren en in het heidendom groot geworden. Zijn vader behoorde tot de Bramanen, die den afgod Brahma diens. Diens aanbidders zijn vele miljoenen in getal.

Als jongmenschen was Nambaas reeds een diep denkend, ernstig persoon. Hij had enkele vrienden met wie hij vaak sprak over de goden — want de Bramanen hebben er vele — en over hun dienst. Hierin waren zij het eens, dat die dienst het hart niet bevredigde.

Eindelijk besloten zij zich om raad te wenden tot een wijzen priester uit de nabuurschap. Zij vertelden hem wat hen aandreef te komen. Ondanks alle offers die zij brachten, en alle boetedoeningen, drukte hen de last hunner zonden, en te vergeefs trachtten zij die kwijt te worden. Wat nu te doen?

„Ik weet raad voor u”, sprak de priester. „Gij moet naar de Ganges gaan — een zoo genoemde heilige rivier — en u daarin baden, eiken dag zeven maal, zeven dagen lang. Dan zult gij in den tempel offeren, en rein worden van uw zonden.”

De jongelieden vonden dezen raad uitstekend, en deelden dien ook aan anderen mee. Zoo werd er een gezelschap gevormd van pelgrims, die allen wel meer van de Ganges hadden gechoord, en nu de proef wilden nemen. Het was een lange reis, maar die hadden zij er voor over.

Onderweg kwamen zij in een stad, die Lahore heet. Daar woonde een wijs en godsdienstig man Kaya genaamd, die bij al het volk bekend was en door velen werd gerespecteerd. Ook de pelgrims hadden van hem gehoord, en het sprak vanzelf dat zij hem opzochten om zijn raad in te winnen.

Kaya hoorde hen aan terwijl zij hem inlichtten over het doel van hun reis, en hem vertelden van de waschingen in de Ganges die, hun zonden zouden wegnemen.

Ten slotte vroegen zij wat hij er van dacht. Kaya gaf geen rechtstreeks antwoord, maar ging naar een kast, waaruit hij een mooie, goudkleurige pompoen haalde, een vrucht schoon van aanzien, maar bitter en voor menschen onetbaar. Ook nam hij een mes en verzocht een zijner gasten den pompoen in stukken te snijden en die onder het gezelschap te verdeelen. Dan kon elk zijn deel opeten.

„Maar dat gaat niet”, spraken de pelgrims. „Die vrucht is te bitter.”

„Neem dan”, sprak Kaya de pompoen op uw reis mee. Dompelt haar in elken stroom, dien ge overtrekt, en eindelijk in den heiligen Ganges. Daarna kunt gij haar proeven en zal zij wel zoet en smakelijk zijn.”

De pelgrims zagen den spreker aan, als wilden zij zeggen, dat geloof gij zelf niet. Hij behoorde trouwens niet tot de Bramanen, zodat zij hem minder vertrouwden. Hij begreep dit, en sprak:

„Gij trekt mijn woorden in twijfel en terecht. Ik sprak slechts om u te doen nadenken. Als zelfs de vrucht door al die waschingen niet goed wordt, hoeveel te minder een zondig menschenhart.”

Hierna scheidden zij. Maar de pelgrims gaven, ook na al wat Kaya gezegd had hun reis niet op. Zelfs namen zij de pompoen mee.

Zorgvuldig en trouw volbrachten zij de voorgeschreven reiniging. Doch helaas, schoon de pelgrims, alles vergeefsch. Zoomin als de vrucht eetbaar werd, zoo min ook maar een der pelgrims rein van zonde.

Diep teleurgesteld keerden allen terug. Hoe het den meesten verder ging is mij niet bekend. Zij erover ook, dat er wel vele zijn die de kwaal der ziel wel kunnen aanwijzen maar die het geneesmiddel niet kennen. Dat biedt alleen Gods Woord het Evangelie.

Vele jaren later schreef Nambaas. „Ik weet nu, dat ik toen blind was, maar nu zie. Wij hebben alles gedaan wat ons was voorgeschreven, maar om te ervaren dat de boosheid en zondigheid van het hart niet door menschen en met uitwendige middelen, is te genezen.”

„Ik was en bleef onvoldaan tot het den Heere behaagde mijn oogen te openen. Als middel gebruikte Hij daartoe het werk van een Bijbelverkooper, die op de markt stond, en boeken en geschriften verkocht. Meer uit nieuwsgierigheid dan uit belangstelling kocht ik een Nieuw-Testament, las het en de uitkomst was, dat ik na het onderwijzen van een prediker des Christendoms een helder inzicht kreeg in de waarheid. Ik wierp mijn afgoden weg, en beleed den Heere Christus; Hem wil ik trouw blijven ten einde toe.”

De onhandige vriend.

Hoog in de bergen woonde een heer, die wegens zijn kracht ontzien en wegens zijn goed-aardigheid bekend was.

In het dal bij den berg woonde een landman die daar zijn akkers had. Dikwijls kwamen de heer en hij elkaar op hun tochten tegen. Nooit

echter deed de een den ander eenig kwaad. Op 't laatst kwam het zelfs zoo ver, dat man en beer vriendschap sloten. De heer kwam nu en dan bij den man in zijn tuin, waar hij op bessen en honig onthaald werd. Soms ook bracht de man zijn viervoetigen vriend een beroek. Wat de landman bij zulk een gelegenheid te smullen kreeg, meldt de fabel niet.

Op zekeren heeten zaterdag had de man zich op een bank in zijn tuin te slapen gelegd. Kort daarop verscheen ook de beer, zocht zijn vriend op, en zette zich naast dezen op de bank, in afwachting van zijn ontwakken.

Op eens bespeurde de beer hoe een groote, gevaarlijke spin tegen den man opkroop, en zich reeds op zijn gericht zette om hem te bijten. Er dreigde gevaar; dat begreep de beer. Haastig sprong hij op, greep met zijn klauw een grooten steen, en sloeg zoo raak, dat hij in één slag de spin doodde, maar... ook den man het hoofd verpletterde, die viel dood van de bank. Voor het een gevaar had de beer zijn vriend behoeft, maar om hem grooter leed te bezorgen dan ooit de spin doen kon.

De beer meende het goed, maar toch kostte zijn onhandigheid zijn vriend het leven. Het is niet voldoende, dat men het goed bedoelt, ook de juiste middelen dienen gekozen; anders stichten we ook bij de beste bedoeling soms meer kwaad dan goed.

### BRIEFWISSELING.

P. P. Er bestaan verschillende werken uit vroeger eeuwen over Amsterdam. Schrijvers van levige boeken zijn o.a. Dapper, Commelin, Von Zesen en Wagenaar. In de negentiende eeuw heeft vooral Ter Gouw over oud-Amsterdam geschreven.

HOOGENRIJK.

### Buitenland.

Duitsland. Een predikant door gepeupel ter verantwoording geroepen.

Nog steeds is weinig te zeggen van hetgeen in de toekomst van de Evangelische landkerken in Duitsland worden zal. Er worden bestaanslagen gehouden, resoluties genomen, doch van beslissende besluiten vernemen wij tot hertoe niets. Trouwens de toestand van verwarring waarin dit land verkeert, doet niet anders verwachten. Zoo veel is zeker, dat als de volksvertegenwoordigingen der verschillende republieken er aan toe zullen komen om uit te maken, hoe de Kerk der toekomst zijn zal, er van een Kerk die den Christus belijdt, geen sprake zijn zal. Of zij die gevoelen dat alleen een gemeenschap welke den Christus belijdt, den naam van Kerk dragen kan, de kracht zullen hebben om een vrije Christelijke Kerk te vormen? Wij hopen het.

Dat predikanten die trachten in deze zoo donkere dagen getrouw hun ambt uit te oefenen, geen gemakkelijk leven hebben, blijkt uit het volgende.

In de stad Kirchberg in Saksen besloot een vergadering van mannen, die zonder werk waren, den daar arbeidenden Oberpaster Dr. Kühn ter verantwoording te roepen, wijl deze in de Godsdiensstoefening en bij het catechetisch onderwijs nadrukkelijk gewaarschuwd had tegen ledigheid en dansruucht van jongelieden die geen werk konden vinden. Een menigte van ongeveer 150 werklozen, waaronder personen die pas belijdenis hadden gedaan, trokken naar de pastorie, drongen in den tuin en bezetten alle ingangen.

Er werden eeuwig afgevaardigden, doortrapte degenieten en „Neu confirmanten”, naar den predikant gezonden, die eischen, dat de leeraar zich aanstonds voor de menigte zou verantwoorden; anders zou deze in zijn huis dringen en alles vernietigen.

Hieraan werd voldaan. Dr. Kühn verklaarde toen, dat hij van de woorden die hij volgens zijn plicht uitgesproken had, niets kon terugnemen; dat het echter niet in zijn bedoeling gelegen had de werklozen als zoodanig in een ongunstig daglicht te stellen. Wonder boven wonder gelukte het den prediker de menigte te bevredigen, die daarna op het woord der leiders uittog. Ofschoon als parool opgegeven was den predikant dood te trappen.

In Kirchberg heeft zich de tweede predikant Pastor Stocker bij de Social-democratische partij gevoegd, terwijl het hoofd der school zich aangesloten heeft bij de communisten. Bij het begin van de revolutie had men den Oberpaster Dr. Kühn gedreigd, dat men hem aanstonds van den kansel halen zou, wanneer hij een woord tegen den geest der nieuwe vrijheid spreken zou.

Rusland. De ervaring van een predikant bij de Bolsjewiki (III).

In mijn vierde gevangenisweek werd ik verhoord. Er was een gerechtshof gevormd. De rechters moesten proletariërs zijn zonder enige juridische vorming. Het waren staljongens, schoenmakers of dergelijke. Bij het verhoor werd mij gezegd: Gij ziet er als een spion uit, uw gevoelens kunnen wij, gij zult u niet kunnen schoonwassen, enz. Daags te voren was een Duitsch soldaat doodgeschoten, bij Popen gevangengenomen op een mislukten rooftocht der ijzeren divisie. Twee mijner medegevangenen hadden hem moeten begraven; hun was bevolen een graf voor zes personen te maken. De soldaten van de wacht hadden bij het graf mijn naam genoemd, en ik dacht niet anders, dan dat ik naast den braven soldaat rusten zou. Ik

schreef een brief aan mijn vrouw en gaf mijn bijbel, horloge, trouwring, aan een medegevangene, om die aan haar ter hand te stellen. In den Bijbel schreef ik den datum van dien dag en als stervende en zie mij leven. En Fil. 4:4-7 als erlating voor mijn vrouw: zachtheid, smeking, dankzegging, vrede. Toen ik verhoord werd, merkte ik, dat genoeg materiaal voor een veroordeeling voorhanden was. Ik zou een gemeentelid bij de Duitse overheid aangeklaagd hebben, welke men tot dwangarbeid veroordeeld had. Ik zou spionnediensten voor de witte garde gedaan hebben, en een geheim politieagent geweest zijn. Mijn lot scheen bezeld. En zie — men voerde mij terug naar de gevangenis, en in het gedolven graf kwamen vier andere slachtoffers, waaronder een dame, baronesse G., een lief, innig goed mensch, vol levens- en arbeidslust. Zij bestuurdte zelve een goed, was bemind bij de menschen, maar werd door de rechtbank wegens oprichting van een folterkamer in 1905 gedurende den revolutietijd, ter dood veroordeeld. Van de zaak was natuurlijk niets aan. Maar voor 1905 moest en zou wraak genomen worden.

Van mijn vrouw ontving ik weken lang geen bericht. Eindelijk vernam ik, dat zij zwaar ziek geworden was, dat de hoop op een tweede kindje verloren, dat zij echter aan de betere hand was. Zij had in het ziekenhuis veel geleden; op een nacht had men haar met een andere kranke in een koude ledige woning gebracht, waarheen men haar bracht omdat in het ziekenhuis vlektyfus uitgebroken was. In de woning waren twee bedden gebracht, meer niets; niemand was er om te verplegen, de deuren waren open. Bolsjewiki vertoefden in hetzelfde huis. Het bericht van het vermoorden der barones, een goede bekende, deed mijn vrouw, die tot hertoe alles moedig en gelaten gedragen had, in zwijm vallen. Maar ik wist van dit alles langen tijd niets af.

Zondag, nadat ik voor het eerst voor de vreeselijke rechtbank geweest was, mocht ik een godsdiensstoefening voor de gevangenen mannen houden. Ik koos het woord: *Mijne genade is u genoege*. Ik sprak toen: Op genade bij de menschen hebben wij niet te hopen, maar Gods genade is ons gewaarborgd, en daaraan hebben wij genoege; hoeveel heeft deze ons reeds in ons leven geschenken. Hij zal ons verder over nood en dood heen helpen, in zwakheid ons sterk makend. Wij zongen uit de diepte van ons hart: „Een vaste brug is onze God” en „Ach blijf met uw genade”, alles in de taal der Letten, om der wille van de vele gevangenen uit de Letten, die onder ons gevangen werden. De roode soldaten van de wacht zongen mede. Zij waren later vriendeliker jegens mij.

De roode lieden die ons bewaarden hadden menselijke gevoelens. Maar hun chef was als een wild dier, ja ruwer, wreder en gemeener dan een dier. Ik hield hem voor geestelijk abnormal in zijn bestialiteit die vol haat was. Op een nacht kwam hij te 11 uur, sloot den eenigen baron, die in ons midden was, twee predikanten, alle Joden apart in een kamer op; daar naast, eveneens in een klein vertrek, alle adellijke dames. De vensters werden opgezekt, de deuren op de knip gedaan. Wanneer dien nacht de witten gekomen waren, gelijk men verwachtte, hadden de wachters in deze twee kamers handgranaten geworpen; levend mochten wij den bevrijders niet in handen vallen. Maar wij waren kalm en op alles voorbereid. De dames baden en waakten, ik sliep rustig door, gelijk altijd, arbeide in deze gevaarlijke dagen des te ijveriger, studeerde exegese (uitlegging van de H. Schrift), nam de wereldgeschiedenis ter hand, las den Bijbel van het begin tot het einde, met uitzondering van de historische boeken des O. Testaments, en schreef dagelijks een Bijbeloefening, die naar verwanten en vrienden in andere vertrekken ging. Later werd mij papier en potlood afgenomen en alle schrijven streng verboden. Ik heb mijn werk echter tot den laatsten dag voortgezet en ik ben er God zoo dankbaar voor, dat dit mogelijk was. De moeilijke uitleggingen van Kähler eischen inspanning van alle geestelijke krachten en boden dan des te meer voor verstand en hart. Dank zij den trouwen leeraar, die dikwijls Cassandrapropheten deed hooren en van het komend vreeselijk gericht dikwijls profetisch gesproken had.

WINCKEL.

### Officiële Berichten.

#### Vrije Universiteit.

Men schrijft ons: Wat de propaganda betreft blijft het waar en wordt het steeds bevestigd, dat waar gewerkt wordt ook steeds gewonnen.

Niet alleen in Groningen, waar door den heer v. d. Blom de contributie met f 4000, zegge vier duizend gulden werd verhoogd, maar ook in het Zuiden van het land is de actie met groote kracht aangepakt.

De heer v. d. Blom zal met 31 Augustus zijn taak neerleggen, maar het is zoo goed als zeker, dat reeds een plaatsvervanger voor hem is gevonden door wien het werk in het Zuiden is aangepakt en die daar met grooten zegen werkzaam is.

Waar gewerkt wordt, wordt gewonnen. Maassluis verhoogde de contributie met f 89, Maasland met f 42, Hoek van Holland met f 7.50, Rozenburg met f 54.50, Spijkenisse met f 71, Nieuw Helvoet met f 33, Helvoetsluis met f 27.50, Zwartewaal met f 10, Heenvliet met f 7.50, Ouddorp met f 55 en Stellendam met f 47.50 te zamen dus met f 447.

Waar gewerkt wordt, wordt gewonnen. Dat zullen de broeders correspondenten en agenten